

ХРОНИКА НАУЧНОЙ ЖИЗНИ

XX МІЖНАРОДНАЯ НАВУКОВАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ «СЛАВЯНСКИЕ ЧТЕНИЯ»

(Даўгавпілс, 14–15 мая 2016 г.)

Даўгавпілскі ўніверсітэт адзін з самых вялікіх вузаў Латвіі і згодна з рэйтынгам латвійскіх вузаў – лепшы ўніверсітэт за межамі сталіцы, займае чацвёртае месца сярод найбольш паспяховых вышэйшых школ Латвіі. Сярод гуманітарных навук адным з прыярытэтных з'яўляецца вывучэнне славянскіх культур. Менавіта гэтай тэматыцы і была прысвечана канферэнцыя. Непасрэдным арганізатарам з'яўляецца доктар філалагічных навук, прафесар Ганна Іванаўна Станкевіч. У канферэнцыі бралі ўдзел прадстаўнікі 10 краін – Польшчы, Украіны, Беларусі, Расіі, Балгарыі, ЗША, Аўстрыі, Латвіі, Літвы, Эстоніі. Пасля ўрачыстага адкрыцця канферэнцыі праца адбывалася ў межах работы наступных секцый: «Славянскія мовы: гісторыя і сучаснасць», «Руская літаратура ў еўрапейскім кантэксце», «Славянскія культурныя традыцыі ў еўрапейскім кантэксце», «Славянскія літаратуры ў кантэксце сусветнай культуры», «Руская паэзія XX стагоддзя».

Лінгвістычная секцыя «Славянскія мовы: гісторыя і сучаснасць» саступала літаратурным па колькасці дакладаў, але дыяпазон навуковых зацікаўленняў, прадстаўленых у ёй, быў даволі шырокі. Гістарычны аспект мовы быў раскрыты ў дакладах А. Грышчанкі «Передача семитских «шва» в средневековых славяно-русских заимствованиях», А. Філея «Историко-лингвистический аспект («От слова к реалии»): названия еды и питья в иностранных памятниках русской разговорной речи XVI–XVII вв.», А. Кузняцова (Латвія) «Заметки об орфографии Реймского евангелия».

Трэба адзначыць асабліваю цікавасць да адметнай сацыяльнай групы – старавераў, што засведчылі даклады А. Каралёвай (Латвія) «Социальные маркеры в поговорах староверов Латгалии» і В. Шчадневай (Эстонія) «Языковое отражение роли и статуса женщины-старообрядки в рассказах староверов Западного Причудья».

Узаемадачыненні мовы і культуры разглядаліся ў дакладах М. Антанюк, Н. Ганчаровай (Беларусь) «Европейская фразеология и культура (к вопросу о составлении учебного словаря)», Э. Ісаевай (Латвія) «Концепт «русский язык» в языковом сознании латвийских и иностранных студентов», Г. Пфандля (Аўстрыя) «Как малый народ проявляет себя на почтовых открытках. На примере открыток из словенских и латышских земель», А. Гарэгляд (Беларусь) «Маркеры ментальности белорусов в языке СМИ (на материале региональной печати)».

Значнай часткай дакладаў з'яўляліся даследаванні ў галіне лексікалогіі: Г. Сырыца (Латвія) «Фитонимы в системе вторичных номинаций: коннотативный аспект», І. Высоцкая (Расія) «Существительные ВРЕМЯ и ПОРА и их функциональные омонимы в современном русском языке», Г. Гваздовіч (Беларусь) «Лексема / термин ВИД в русском и белорусском языках», Л.Кастандзі (Эстонія) «Прагматический компонент лексического значения (на материале русских говоров Эстонии)», Н. Новаспаская (Расія) «Номинация насекомых в восточнославянских и южнославянских языках». Выступленні Г. Піткевіч (Латвія) «Спортивная эргонимика» і В. Лукіной (Беларусь) «Тенденции развития славянской экклезиономики в начале XXI века» пазнаёмлілі слухачоў з маладаследаванымі пытаннямі анамастыкі.

Некалькі дакладаў былі прысвечаны аналізу моўных з'яў, якія характарызуюць сучасны этап лінгвакультуры: А. Рэмчукова (Расія), Н. Мядынская (Украіна) «Актуальные слова современности: лексема «понаехали» в русском и украинском языковом пространстве», С. Перавалачанская (Расія) «Норма или не-норма: креативные ресурсы русского языка», Н. Перфільева (Расія) «Лексические инновации в текстах российских СМИ».

Даклады А. Каницкай (Літва) «Современные информационные технологии в обучении славянским языкам и распространении знаний о них» і Ю.Пакас (Расія) «Специфика преподавания польского языка в русскоязычной среде» засяродзілі ўвагу на важных пытаннях метадыкі выкладання моў.

Разнапланавыя даклады былі прадстаўлены ў секцыі «Руская літаратура ў еўрапейскім кантэксце». Разглядаліся фальклорныя элементы ў літаратуры (В. Дабравольская (Расія) «Ангел, послушавшийся Бога»: реализация фольклорного в литературе», Н. Кацельнікава (Расія) «Фольклорная проза в «Сказках о кладах» О.М.Сомова»), гісторыя метадычнай думкі (А. Гетманская (Расія) «Преподавание литературы в русской школе: история вопроса»), лінгвістычныя і этнакультурныя аспекты мастацкага тэксту (М. Хроншч (Польшча) «Самовар как метафора дома в творчестве русских писателей 19 столетия», Н. Вяршыніна (Расія) «Книжные» аспекты устной речи в усадебной «болтовне» (на материале «Повестей Белкина» А. Пушкина), Г. Маркаў (Латвія) «Этнические аспекты пространства Лифляндии в романах И.И. Лажечникова»).

Гутарка на пасяджэнні секцыі вялася ад разгляду асобнага твора (Л. Дзімітраў (Балгарыя) ««Месяц в деревне» И.С.Тургенева: запах женщины», І. Ланджэў (Балгарыя) «Воистину «Воскресение»?») і асобнага мастака слова (Г. Боева (Расія) «Кого пугал Леонид Андреев», Ф. Фёдарэў (Латвія) Карл Гершельман: «Мне почему-то надо рассказать об этом...», Ю. Арліцкі (Расія) «Евгений Кропивницкий: недостающее звено между Серебряным и Бронзовым веком») да супастаўлення аўтараў (І. Мацеюнайтэ (Расія) «От омоложения человека к новому биологическому виду: «Собачьё сердце» М.Булгакова и проза А. Потёмкина»).

У секцыі «Славянскія культурныя традыцыі ў еўрапейскім кантэксце» шэраг дакладаў быў прысвечаны асэнсаванню рускай культуры ў кантэксце еўрапейскай літаратурнай спадчыны (Г. Міхайлава (Літва) «Супруги Роберт и Элизабет Баррет Браунинг в свете ахматовского опыта самопознания», В. Талерка (Латвія) «Концепт «русских» в новелле Миа Муньер-Вроблевской «God save England»», С. Гайжунас (Літва) «Генрик Радаускас и Борис Поплавский. Несколько параллелей поэтического восприятия», а таксама ў кантэксце культуры (В. Калініна (Латвія) «Русские культурные символы в иноязычном коммуникативном пространстве», Л. Луцэвіч (Польшча) «Русская эмиграция в Финляндии: современный аспект»).

Некалькі даследаванняў прадставілі вывучэнне рускай спадчыны прыгожага пісьменства (А. Ларыёнава (Расія) «Образ читателя в русской литературе второй половине XIX века (на материале воспоминаний А.А.Григорьева)», Р. Чычынскі (Літва) «Сыновний долг в интерпретации «родительского» текста (Е.Б. Пастернак. Проблема истории)», А. Станкевіч (Латвія) «Водная стихия в романе М. Шишкина «Записки Ларионова»»), у тым ліку публіцыстыкі (Н. Урванцава (Расія) «Гоголевские юбилеи на страницах дореволюционной прессы города Петрозаводска», Ю. Сідякоў (Латвія) «В. Рушанов – сотрудник газеты «Сегодня»»).

Даклады А. Казюкевіч (Латвія) «Ольга Даукшта: сборник «Dzwinia ozmierzchu» і С. Лясковіч (Беларусь) «Репрезентация культурной значимости в творчестве Владимира Короткевича» звярнулі ўвагу для знакавай постаці літаратараў адпаведна для латышскай і беларускай культуры.

У межах секцыі «Славянскія літаратуры ў кантэксце сусветнай культуры» большасць выступленняў разглядалі выдатныя персаналіі рускай літаратуры (Э. Васільева (Латвія) В. Сорокин. ««Свадебное путешествие»: интерпретации, типология, влияния», А. Дзеравяга (Беларусь) «Пространственный континуум поэтического текста И.Бродского: семантический и функциональный аспекты», І. Дварэцкая (Латвія) «Евгений Шварц: от дневника к мемуару», Н. Бугорская (Расія) «Значимое отсутствие: нулевой дискурс как художественный приём (на материале произведений В.М.Шукшина)», А. Вавжычак (Польшча) «Постимперские «маленькие люди» в романе Веры Галактионовой «Спящие от печали»», Т. Паловы (USA) «Performance in the Fiction and Music of Writer-Singer Nataliia Medvedeva»).

Супастаўляльныя даклады таксама апелывалі да здабыткаў рускай культуры (В. Барбазюк (Расія) «Влияние творчества русских писателей на формирование реалистической литературы США в XX в.», Л. Карэновска (Польшча) «Русско-норвежские сивльические параллели (Л.Петрушевская и Э.Лу)», А. Немінуцкі (Латвія) «Походная песня vs музыкальный памфлет (из инструментов пропаганды в советско-финской войне)»). Зварот да беларускай літаратуры прадставіў даследаванні пытанняў беларускай прозы (І. Часнок (Беларусь) «Нарратив и метанарратив в белорусской прозе XX века», Х. Вашкялёвіч (Польшча) ««Second hand» – последняя книга пятитомника Светланы Алексиевич»).

У секцыі «Руская паэзія XX стагоддзя» былі рэпрэзэнтаваны даклады, якія датычыліся як аналізу аднаго вядомага аўтарскага верша (Г. Вірына (Расія) «Две редакции стихотворения С.Маршака «Детки в клетке», Ж. Бадзін (Латвія) «О стихотворении Наума Коржавина «Братское кладбище в Риге»»), так і якога-небудзь аспекта ўсёй творчасці: Н. Марцінкевіч (Беларусь) «Парфюмерные мотивы в творчестве А.А. Блока», Н. Арлова (Расія) «Нет никакой эпохи – каждый год...», Л. Бальшухін (Расія) «Тема ревности: Пастернак и Маяковский», Н. Тамаровіч (Расія) «Литературно-художественный кружок «Светлояр» (1925-1927?): к истории возникновения», Н. Конанава (Латвія) «О, доколе, доколе, – И не здесь, а везде – Будут клодтовы кони Подчиняться узде»? (К трансформации семантики гоголевской тройки в поэзии А. Галича»).

У выніку можна сказаць, што канферэнцыя «Славянские чтения» пераважна прадставіла даследаванні, якія датычацца рускай літаратуры і яе стасункаў з іншымі культурамі. Можна спадзявацца, што ўвага беларускай навуковай супольнасці да гэтай сур'ёзнай і цікавай міжнароднай канферэнцыі і ўдзел у ёй у будучым пашырыць дыяпазон тэм імпрэзы і пазнаёміць еўрапейскіх навукоўцаў з нашай культурнай спадчынай.

*С.М Лясковіч, кандыдат філалагічных навук, дацэнт
(Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт)*